

Sag C-340/20**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

24. juli 2020

Forelæggende ret:

Cour de cassation (Frankrig)

Afgørelse af:

10. juli 2020

Appellant:

Bank Sepah

Indstævnte:

Overseas Financial Limited

Oaktree Finance Limited

I. Twistens baggrund og de faktiske omstændigheder

- 1 I overensstemmelse med De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1737 (2006) af 23. december 2006 blev der i Rådets fælles holdning 2007/140/FUSP af 27. februar 2007 fastsat visse restriktive foranstaltninger over for Iran, herunder indefrysningen af pengemidler og økonomiske ressourcer hos de personer og enheder, som er involveret i, har direkte tilknytning til eller yder støtte til Irans aktiviteter i forbindelse med berigning, oparbejdning og fremstilling af tungt vand eller til udvikling af fremføringsmidler til kernevåben. Disse foranstaltninger blev gennemført i EU ved Rådets forordning (EF) nr. 423/2007 af 19. april 2007. **[Org. s. 4]**
- 2 Ved resolution 1747 (2007) af 24. marts 2007 identificerede Sikkerhedsrådet selskabet Bank Sepah som en del af »de enheder, der er involveret i Irans nukleare aktiviteter eller i aktiviteter vedrørende ballistiske missiler«, og som er omfattet af foranstaltningen om indefrysning af aktiver. Denne resolution blev gennemført i

EU-retten ved Kommissionens forordning (EF) nr. 441/2007 af 20. april 2007 om ændring af forordning (EF) nr. 423/2007, der trådte i kraft den 21. april 2007.

- 3 Ved dom af 26. april 2007, der er blevet endelig, idømte cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Paris, Frankrig) Bank Sepah at betale selskabet Overseas Financial Limited (herefter »Overseas Financial«) et EUR-beløb svarende til 2 500 000 USD i EUR og selskabet Oaktree Finance Limited herefter »Overseas Finance«) et EUR-beløb svarende til 1 500 000 USD med tillæg af renter i henhold til den lovbestemte rentesats fra tidspunktet for den nævnte dom.
- 4 Den 17. januar 2016 slettede Rådet Bank Sepah fra listen over de personer og enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger over for Iran. Denne afgørelse blev gennemført i EU-retten ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2016/74 af 22. januar 2016, der trådte i kraft den 23. januar 2016.
- 5 Den 17. maj 2016 blev der på Overseas Financial og Oaktree Finances foranledning fremsendt betalingsopfordringer med henblik på udlæg i Bank Sepah.
- 6 Den 5. juli 2016 foretog selskaberne udlæg mod Bank Sepah i aktionærrettigheder og værdipapirer hos Société générale.
- 7 Den 13. juni og den 15. juli 2016 anlagde Bank Sepah sag mod Overseas Financial og Oaktree Finance ved fuldbyrdelsesdomstolen med henblik på at anfægte disse tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger.
- 8 Denne afgørelse fra fuldbyrdelsesdomstolen blev genstand for et søgsmål, som cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Paris) afgjorde ved dom af 8. marts 2018.
- 9 Bank Sepah, på den ene side, og Overseas Financial og Oaktree Finance, på den anden side, har iværksat appel til prøvelse af denne dom. Disse appeller, med nummer henholdsvis B 18-18542 og G 18-21 814, er blevet forenet på grund af deres konneksitet.

II. Relevante bestemmelser

Rådets forordning (EF) nr. 423/2007 af 19. april 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran

- 10 Artikel 1, litra h) og j), i forordning nr. 423/2007, bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

- h) *»indefrysning af pengemidler«: hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller håndtering af pengemidler,*

som ville resultere i en ændring af omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål, eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende midler, herunder porteføljeforvaltning

[...]

j) »indefrysning af økonomiske ressourcer«: hindring af, at sådanne aktiver på nogen måde anvendes til at opnå pengemidler, produkter eller tjenesteydelser, herunder også ved salg, leje eller pantsætning [...]«

11 Forordningens artikel 7, stk. 1, bestemmer:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører, ejes, besiddes eller kontrolleres af de personer, enheder eller organer, der er opført i bilag IV, indefryses. Bilag IV indeholder en liste over personer, enheder og organer, som er fastlagt af FN's Sikkerhedsråd eller Sanktionskomitéen i overensstemmelse med punkt 12 i FN's Sikkerhedsråds resolution 1737 (2006). [...]«

Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EU) nr. 423/2007

12 Artikel 1, litra h) og i), i forordning nr. 961/2010 bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

h) ved »indefrysning af økonomiske ressourcer« forstås hindring af, at økonomiske ressourcer på nogen måde anvendes til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser, herunder bl.a. ved salg, leje eller pantsætning

i) ved »indefrysning af pengemidler« forstås hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller håndtering af pengemidler, som ville resultere i en ændring af omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål, eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende midler, herunder porteføljeforvaltning [...]«

13 Forordningens artikel 16, stk. 1, bestemmer:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører eller ejes, besiddes eller kontrolleres af de personer, enheder eller organer, der er opført i bilag VII, indefryses. Bilag VII indeholder en liste over personer, enheder og organer, som De Forenede Nationers Sikkerhedsråd eller Sanktionskomitéen har fastlagt i overensstemmelse med punkt 12 i UNSCR

1737 (2006), punkt 7 UNSCR 1803 (2008) eller punkt 11, 12 eller 19 i UNSCR 1929 (2010). [...]«

Rådets forordning (EU) nr. 267/2012 af 23. marts 2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EU) nr. 961/2010

14 Artikel 1, litra j), og k), i forordning nr. 267/2012 bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

j) ved »indefrysning af økonomiske ressourcer« forstås hindring af, at økonomiske ressourcer på nogen måde anvendes til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser, herunder bl.a. ved salg, leje eller pantsætning

k) ved »indefrysning af pengemidler« forstås hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller håndtering af pengemidler, som ville resultere i en ændring af omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål, eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende midler, herunder porteføljevaltning [...]«

15 Forordningens artikel 23, stk. 1, bestemmer:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører, ejes, besiddes eller kontrolleres af de personer, enheder eller organer, der er opført i bilag VIII, indefrysnes. Bilag VIII indeholder en liste over personer, enheder og organer, som De Forenede Nationers Sikkerhedsråd eller Sanktionskomitéen har fastlagt i overensstemmelse med punkt 12 i UNSCR 1737 (2006), punkt 7 i UNSCR 1803 (2008) eller punkt 11, 12 eller 19 i UNSCR 1929 (2010). [...]«

III. De af Bank Sepah fremsatte anbringender til støtte for appel nr. B 18-18542

16 Ved den appellerede dom blev der bl.a. ikke givet medhold i Bank Sepahs påstande om dels suspension af pligten til at betale renter som følge af, at der var indtrådt force majeure, dels en fritagelse for forhøjelsen af den lovbestemte rente fastsat i artikel L.313-3 i code monétaire et financier (lov om monetære og finansielle anliggender) i tilfælde af betaling af et pengebeløb ved en retsafgørelse.

17 Til støtte for appellen har Bank Sepah som sit første anbringende gjort gældende, at indefrysningen af dens aktiver i henhold til fransk ret udgjorde et tilfælde af force majeure, som forhindrede banken i at opfylde sin betalingsforpligtelse og

gjorde det umuligt for Overseas Financial og Oaktree Finance at modtage nogen form for betaling fra banken.

- 18 Bank Sepah har ligeledes subsidiært fremsat et andet anbringende om en tilsidesættelse af artikel L.313-3 i lov om monetære og finansielle anliggender.

IV. Overseas Financial og Oaktree Finances eneste anbringende til støtte for appel nr. G 18-21 814

- 19 I den appellerede dom blev det bl.a. fastslået, at de af Overseas Financial og Oaktree Finance krævede renter for perioden forud for den 17. marts 2011 var forældet med henvisning til, at disse selskaber ikke kunne påberåbe sig nogen årsag til afbrydelse af forældelsen, og at de ikke selv havde truffet nogen skridt, der afbryder forældelsen, selv om de havde mulighed herfor, for så vidt som »[d]er ikke var noget til hinder for dem i [...] at indlede fuldbyrdelsesforanstaltninger, uanset om dette blot er som en retssikrende foranstaltning, over for en ikke-tilgængelig fordring/krav, idet denne manglende råderet således blot ophæver den virkning, som et eventuelt udlæg tillægges«.
- 20 Til støtte for appellen har Overseas Financial og Oaktree Finance fremsat ét enkelt anbringende bl.a. om tilsidesættelse af artikel 1 og 7 i forordning nr. 423/2007, som er gentaget i artikel 1 og 17 i forordning nr. 961/2010.
- 21 Overseas Financial og Oaktree Finance har gjort gældende, at forældelsen ikke løber i forhold til en person, som ikke har mulighed for at handle som følge af en hindring i henhold til loven, og at en lovgivningsmæssig foranstaltning om indefrysning af pengemidler er til hinder for, at kreditoren mod en person, der er omfattet af en sådan foranstaltning, indleder enhver fuldbyrdelsesforanstaltning vedrørende de indefrosne pengemidler, herunder som en retssikrende foranstaltning. Enhver retssikrende foranstaltning udgør ifølge Overseas Financial og Oaktree Finance en ændring af pengemidlerne, som medfører et ændret formål hermed. Denne hindring i henhold til loven fremhæves endvidere af økonomiministerens afslag på at meddele Overseas Financial og Oaktree Finance den nødvendige tilladelse i henhold til artikel 8 i forordning nr. 423/2007 og siden artikel 17 i forordning nr. 961/2010 til frigivelse af pengemidlerne tilhørende Bank Sepah.

V. Cour de cassations (kassationsdomstol) bedømmelse

Bank Sepahs første anbringende til støtte for appel nr. B 18-18 542 om tilstedeværelsen af et tilfælde af force majeure

- 22 Cour de cassation (kassationsdomstol) har anført, at indefrysning af aktiver tilhørende en person eller en enhed, som er omfattet af denne foranstaltning, på grund af den pågældendes aktiviteter, ikke udgør et tilfælde af force majeure for den, som rammes af den, i mangel af en udefrakommende begivenhed.

- 23 Cour de cassation (kassationsdomstol) har fastslået, at den af Bank Sepah påberåbte umulighed af at opfylde sin betalingsforpligtelse ikke følger af en omstændighed uden for bankens aktiviteter, og har derfor forkastet Bank Sepahs første anbringende.

Overseas Financial og Oaktree Finances eneste appelanbringende til støtte for appel nr. G 18-21 814

- 24 Cour de cassation (appeldomstol) er af den opfattelse, at løsningen af tvisten afhænger af spørgsmålet om, hvorvidt Overseas Financial og Oaktree Finance kunne have afbrudt forældelsen ved anvendelsen af en retssikrende foranstaltning eller tvangsfuldbyrdelsesforanstaltning over for Bank Sepahs indefrosne aktiver.
- 25 Cour de cassation (appeldomstol) har for det første anført, at forordning nr. 423/2007, 961/2010 og 267/2012 ikke indeholder et udtrykkeligt forbud mod, at en kreditor anvender en retssikrende foranstaltning eller tvangsfuldbyrdelsesforanstaltning mod debitorens indefrosne aktiver.
- 26 For det andet defineres indefrysning af pengemidler som »hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller håndtering af pengemidler, som ville resultere i en ændring af omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål, eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende midler, herunder porteføljeforvaltning« og indefrysning af økonomiske ressourcer som »hindring af, at økonomiske ressourcer på nogen måde anvendes til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser, herunder bl.a. ved salg, leje eller pantsætning«.
- 27 I lyset af disse definitioner har Cour de cassation (kassationsdomstol) vurderet, at det alene synes at være »hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller håndtering af pengemidler, som ville resultere i en ændring af omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål, eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende midler, herunder porteføljeforvaltning«, som forbydes for så vidt angår indefrosne midler, og »hindring af, at økonomiske ressourcer på nogen måde anvendes til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser, herunder bl.a. ved salg, leje eller pantsætning« for så vidt angår økonomiske ressourcer.
- 28 Cour de cassation (kassationsdomstol) er af den opfattelse, at det derfor ikke kan udelukkes, at foranstaltninger, som ikke er omfattet af nogen af disse forbud, anvendes på indefrosne aktiver.
- 29 Cour de cassation er i øvrigt af den opfattelse, at foranstaltninger, der har den virkning, at goder udgår af skyldnerens formue (den tillæggende virkning), sandsynligvis kun kan anvendes over for indefrosne aktiver med forudgående tilladelse fra den kompetente nationale myndighed og udelukkende i de i artikel 8-10 i forordning nr. 423/2007, artikel 17-19 i forordning nr. 961/2010, og siden artikel 24-28 i forordning nr. 267/2012 omhandlede situationer.

- 30 Spørgsmålet er derfor, om foranstaltninger, der ikke har en sådan tillæggende virkning, kan iværksættes uden forudgående tilladelse for indefrosne aktiver. Disse foranstaltninger er retslig sikkerhedsstillelse og sikringsforanstaltninger, som er foreløbige retsmidler.
- 31 Retslig sikkerhedsstillelse, uanset om dette foretages i fast ejendom (pant), i en forretning eller i kapitalandele og værdipapirer (pant), har ingen tillæggende virkning. Retslig sikkerhedsstillelse medfører alene, at i tilfælde af overdragelse af de aktiver og rettigheder, som den er baseret på, skal den fordring, som tilkommer den, der har stillet sikkerheden, betales med fortrinsret gennem prisen på denne overdragelse.
- 32 En sikringsforanstaltning kan bl.a. vedrøre pengefordringer eller aktionærrettigheder og værdipapirer (pant) og har ingen tillæggende virkning. De aktiver, fordringer og krav, der er gjort udlæg i, forbliver en del af debitorens formue.
- 33 I henhold til artikel L. 523-1 i code des procédures civiles d'exécution (lov om civile retlige fuldbyrdelsesprocedurer) har en sikringsforanstaltning af fordringer samme virkninger som sikkerhedsstillelse som fastsat i artikel 2350 i code civil (civillovbogen), hvorefter »(d)eponering af beløb, effekter eller værdier som sikkerhed eller som en retssikrende foranstaltning ved en retsafgørelse, indebærer en særlig øremærkning og fortrinsret i henhold til artikel 2333«. Det præciseres i samme lovs artikel 2333, at »[e]n pantsætning er en aftale, hvorved pantsætteren giver en kreditor ret til at blive betalt med fortrinsret for pantsætterens andre kreditorer i forhold til en løsoegenstand eller en helhed af nuværende eller fremtidige løsoegenstande«.
- 34 Cour de cassation (kassationsdomstol) har rejst spørgsmålet om, hvorvidt sådanne foranstaltninger på trods af en manglende tillæggende virkning medfører en ændring af »formålet« med de midler, der er omfattet heraf, i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i definitionen af indefrysning af pengemidler.
- 35 Den forelæggende ret anser det således for muligt at fortolke artikel 1, litra h), i forordning nr. 423/2007, artikel 1, litra i), i forordning nr. 961/2010 og artikel 1, litra k), i forordning nr. 267/2012 således, at retten til at blive betalt med fortrinsret i forhold til prisen for overdragelse af aktionærrettigheder eller værdipapirer, såsom særlig øremærkning af fordringer og en forrettighed til disse krav, ændrer formålet med disse midler.
- 36 Den ønsker mere generelt oplyst, om retslig sikkerhedsstillelse og sikringsforanstaltninger på trods af en manglende tillæggende virkning ikke tillader »brug« af de midler, der er omfattet heraf, i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i definitionen af indefrysning af pengemidler, og »en anvendelse« af de økonomiske ressourcer, der er omfattet heraf, »på nogen måde [...] til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i definitionen af indefrysning af økonomiske ressourcer.

- 37 Disse foranstaltninger sikrer, at den, som anvender dem, betales med fortrinsret gennem de aktiver, rettigheder og fordringer, der som en retssikrende foranstaltning er gjort udlæg i, når indefrysningen ophæves. Foranstaltningerne kan således anses for at være egnet til at tilskynde en erhvervsdrivende til at indgå aftaler med den person eller enhed, hvis aktiver indefrysnes, hvilket svarer til sidstnævntes anvendelse af den økonomiske værdi af den pågældendes aktiver, der kvalificeres som pengemidler, eller opnåelse af pengemidler, produkter eller tjenesteydelser som følge af den økonomiske værdi af den pågældendes aktiver, der kvalificeres som økonomiske ressourcer.
- 38 Cour de cassation (kassationsdomstol) har bemærket, at en sådan risiko ikke synes at foreligge i nærværende sag, da Overseas Financial og Oaktree Finance søger at inddrive en fordring, der er fastslået ved en retsafgørelse, som er truffet efter indefrysningen af Bank Sepahs aktiver, og som er støttet på et andet grundlag end Irans nukleare aktiviteter og aktiviteter vedrørende ballistiske missiler, og som ligger forud for indførelsen af denne indefrysning.
- 39 Spørgsmålet er derfor, om muligheden for uden forudgående tilladelse at anvende en foranstaltning på indefrosne aktiver skal vurderes efter foranstaltningens art, uden at tage hensyn til de særlige forhold i den foreliggende sag, eller om der tværtimod kan tages hensyn til disse særlige forhold.
- 40 Ifølge Cour de cassation (kassationsdomstol) er besvarelsen af disse spørgsmål ikke umiddelbart indlysende, idet EU-forordningerne ikke indeholder nogen udtrykkelig bestemmelse herom, og hverken Retten eller Domstolen har haft lejlighed til at tage stilling.
- 41 Cour de cassation (kassationsdomstol) har derfor besluttet at udsætte sagens behandling for så vidt angår det andet anbringende i appel nr. B 18-18 542, og for så vidt angår det eneste anbringende i appel nr. G 18-21 814, og anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.

VI. Præjudicielle spørgsmål

- 42 Cour de cassation (kassationsdomstol) forelægger Den Europæiske Unions Domstol følgende præjudicielle spørgsmål:
- 1) Skal artikel 1, litra h) og j), og artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 423/2007 (EF), artikel 1, litra i) og h), og artikel 16, stk. 1, i forordning (EU) nr. 961/2010 samt artikel 1, litra k) og j), og artikel 23, stk. 1, i forordning (EU) nr. 267/2012 fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for, at der uden forudgående tilladelse fra den kompetente nationale myndighed iværksættes en foranstaltning uden tillæggende virkning, såsom retslig sikkerhedsstillelse eller en sikringsforanstaltning som fastsat i den franske lov om civilretlige fuldbyrdelsesprocedurer, på indefrosne aktiver?

- 2) Er den omstændighed, at grundlaget for den fordring, som skal inddrives hos den person eller enhed, hvis aktiver indefryses, er et andet end Irans nukleare aktiviteter og aktiviteter vedrørende ballistiske missiler, og som ligger forud for De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1737 (2006) af 23. december 2006, relevant med henblik på besvarelsen af det første spørgsmål?«

ARBEJDSDOKUMENT